

Karta záznamu

Spisová značka	17521/2022/VOP
Oblast práva	Místní poplatky a řízení o nich
Věc	poplatek za komunální odpad
Forma zjištění	Odložení
Výsledek šetření	Nezjišťuje se
Vztah k českým právním předpisům	565/1990 Sb., § 10m 67/2013 Sb., § 5
Vztah k evropským právním předpisům	
Datum vydání	24. 01. 2023
Datum podání	06. 12. 2022
Heslář	«heslar»

Právní věta

Plátce poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci musí poplatkovou povinnost rozpočítat rovnoměrně mezi všechny osoby žijící v bytovém domě a všechny vlastníky bytů, ve kterých nikdo nebydlí. Poplatkovou povinnost není možné rozpočítávat podle podlahové plochy bytů, neboť takovou možnost zákon o místních poplatcích nepřipouští.

Poznámka: Právní věta nemusí být součástí stanoviska ochránce.

Text dokumentu

Sp. zn. 17521/2022/VOP/JŠ

Č. j. KVOP-2362/2023

Datum 24. ledna 2023

Vážená paní A.,

odpovídám na Váš podnět ze dne 5. prosince 2022, ve kterém nesouhlasíte s výší poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci. Nesouhlasíte se způsobem rozúčtování poplatku mezi obyvatele bytového domu.

Nemohu řešit postup společenství vlastníků jednotek (dále také "SVJ") ani jednotlivých vlastníků bytů. Pouze obecně mohu vysvětlit fungování systému zpoplatňování komunálního odpadu v Praze a vyjádřit se ke způsobu rozúčtování poplatku. Tyto informace se pak můžete pokusit předložit i na schůzi SVJ, a dosáhnout tak změny.

Poplatek za komunální odpad v Praze

Obce mají možnost zavést jeden ze dvou možných druhů poplatku: 1) poplatek za obecní systém odpadového hospodářství, nebo 2) poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci.

Praha zvolila poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci. [1]
Poplatníkem tohoto poplatku je:

(1) fyzická osoba, která má v nemovité věci bydliště, nebo

(2) vlastník nemovité věci, ve které nemá bydliště žádná fyzická osoba.

Poplatek funguje tak, že SVJ zajistí nádobu na komunální odpad (popelnici, kontejner apod.) a zaplatí poplatek Magistrátu hlavního města Prahy. SVJ figuruje jako tzv. plátce poplatku, který zajišťuje uhrazení poplatku, který vybere od poplatníků. Poplatníky jsou všichni lidé, kteří v domě bydlí, a všichni majitelé bytů, ve kterých nikdo nebydlí.

Způsob rozpočítání poplatku mezi poplatníky upravuje zákon o místních poplatcích. [2] Zjednodušeně řečeno lze říct, že se výše poplatkové povinnosti vypočítává ve vztahu ke konkrétnímu poplatníkovi, který měl v domě bydliště, nebo který vlastnil byt, kde neměla bydliště žádná osoba. Nejprve se přitom vypočte tzv. dílčí poplatek připadající na poplatníka za kalendářní měsíc. Celkovou poplatkovou povinnost za kalendářní rok zjistíme součtem dílčích poplatků za všechny kalendářní měsíce daného roku.

Prakticky by to mělo fungovat tak, že se vezme poplatková povinnost, kterou SVJ musí za daný kalendářní měsíc uhradit magistrátu, a tato částka se vydělí počtem osob, které měly v domě na konci tohoto měsíce bydliště nebo které vlastnily byt, kde neměla bydliště žádná osoba. Takto se vypočte dílčí poplatek za kalendářní měsíc na jednoho poplatníka. Počet poplatníků se přitom každý měsíc může lišit, proto může být poplatková povinnost připadající na jednoho poplatníka různá v jednotlivých měsících. Celkovou poplatkovou povinnost vycházející na jednoho poplatníka zjistíme součtem dílčích poplatků za všechny kalendářní měsíce.

Takovému výpočtu odpovídá i znění důvodové zprávy k novele zákona o místních poplatcích. [3] V důvodové zprávě je matematicky znázorněn vzorec pro výpočet poplatku připadajícího na jednoho poplatníka. Ze vzorce je patrné, že se uhrazený poplatek ze strany SVJ rozpočítá rovným dílem mezi osoby mající v nemovitosti bydliště a osoby vlastnící byt, kde nemá bydliště žádná osoba (tj. mezi poplatníky).

Shrnuji, že plátce poplatku (tj. SVJ) musí uhrazenou poplatkovou povinnost rozpočítat rovnoměrně mezi všechny osoby žijící v bytovém domě. Poplatkovou povinnost není možné rozpočítávat podle podlahové plochy bytů, neboť takovou možnost zákon o místních poplatcích nepřipouští.

Maximální výše poplatku

V podnětu odkazujete na příručku České asociace odpadového hospodářství, podle které může poplatek činit nejvýše 1 200 Kč na osobu.

V předchozí podkapitole jsem vysvětlil, že obce mohou zavést jeden ze dvou druhů poplatku. Vámi zmiňovaná maximální výše poplatku 1 200 Kč se přitom vztahuje k prvnímu zmiňovanému poplatku - k poplatku za obecní systém odpadového hospodářství. Naproti tomu Praha zavedla druhý zmiňovaný poplatek, u kterého zákon nestanovuje maximální výši. U poplatku v Praze tak výše poplatku může

překročit hranici 1 200 Kč, závisí na množství produkovaného odpadu z nemovité věci.

Rozúčtování nákladů na služby

Dále odkazujete na § 5 zákona, [4] který upravuje rozúčtování nákladů na služby spojené s užíváním bytů. Z toho dovozujete, že SVJ může rozhodnout o tom, zda se poplatek za odvoz komunálního odpadu rozúčtuje podle podlahové plochy bytů či podle počtu osob v bytě. Pokud by SVJ neujednalo způsob rozúčtování, pak se náklady na odvoz komunálního odpadu rozúčtují podle osob.

Tato právní úprava se však pro správu místního poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci nepoužije. SVJ nemá možnost odchýlit se od zákona o místních poplatcích ve způsobu rozúčtování poplatkové povinnosti na poplatníky.

Vámi zmiňovaný zákon se primárně týká nákladů na soukromoprávní služby. Místní poplatky jsou však veřejnoprávní platbou, která svou povahou připomíná daně. Místní poplatky mají specifickou právní úpravu, která má před Vámi zmiňovaným zákonem přednost.

Rozúčtování nákladů na odvoz komunálního odpadu podle tohoto zákona mohlo být pravděpodobně využitelné například v případě dřívějšího smluvního systému zpoplatňování komunálního odpadu. Do roku 2021 totiž mohly obce zajišťovat odstraňování komunálního odpadu na základě smlouvy. Rozúčtování nákladů na odvoz komunálního nákladu dává smysl také v případech odvozu například nadměrného odpadu, který není možné odstranit při běžném svozu, a SVJ musí objednat speciální hrazený odvoz a likvidaci komunálního odpadu. Tyto platby za odvoz komunálního odpadu mají soukromoprávní charakter a nepostupuje se u nich podle zákona o místních poplatcích.

Shrnuji, že se při rozúčtování poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci nepostupuje podle zákona upravujícího rozúčtování nákladů na služby spojené s užíváním bytů.

Stížnost na plátce poplatku

Uvádíte, že nově máte platit za odvoz komunálního odpadu 3 000 Kč namísto dřívějších 1 700 Kč. Jedná se o značné navýšení. Doporučil bych Vám proto nejprve ověřit, zda se skutečně jedná pouze o poplatek za komunální odpad, nebo je v této platbě zahrnuta i jiná částka (například platba do fondu oprav SVJ, platba na pojištění domu apod.).

Pokud zjistíte, že se skutečně jedná výhradně o poplatek za komunální odpad, neboť SVJ poplatek vypočítává podle podlahové plochy bytů, nikoliv podle počtu poplatníků, pak se můžete pokusit využít podání tzv. stížnosti na plátce daně (poplatku).

Předpokladem pro podání stížnosti je, že nejpozději do 60 dnů od zaplacení poplatku požádáte SVJ o vysvětlení. V žádosti byste měla uvést své pochybnosti o správnosti výpočtu poplatku. SVJ je povinno Vám do 30 dnů podat vysvětlení. Nebudete-li souhlasit s vysvětlením SVJ, pak můžete podat stížnost u Magistrátu hlavního města Prahy, který vystupuje v roli správce poplatku. Pokud na Vaši žádost SVJ nebude reagovat, pak stížnost magistrátu můžete učinit do 60 dnů ode dne, kdy Vám SVJ mělo podat vysvětlení.

Možnost podání stížnosti zmiňuje na straně 10 také informační materiál Komunální odpad, který příkládám. Nutno však dodat, že podle stanoviska Ministerstva financí (dále také "ministerstvo") není možné podat stížnost na postup plátce. Podle ministerstva je třeba se v případě nesouhlasu s postupem SVJ obrátit přímo na soud. [5] Podání stížnost však není zpoplatněno, můžete proto tuto cestu vyzkoušet.

Vážená paní A., závěrem shrnuji, že se nemohu zabývat přímo postupem SVJ. Nemohu totiž šetřit postup soukromých subjektů. Poskytnuté informace však můžete předložit na jednání SVJ a pokusit se tak dosáhnout změny. Já bych mohl sice řešit postup magistrátu, pokud byste podala stížnost na postup SVJ a nebyla jste s jejím vyřízením spokojena, možnost uplatnění stížnosti je však mezi odbornou veřejností sporná. V případě, že byste ráda, abych prověřil postup magistrátu, prosím k novému podnětu doložte kopii komunikace se SVJ a s magistrátem.

S pozdravem

JUDr. Stanislav Křeček v. r.
veřejný ochránce práv

Přílohy
Komunální odpad
Ombudsman

[1] Praha zavedla poplatek obecně závaznou vyhláškou č. 17/2021, o místním poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci.

[2] Viz § 10m zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

[3] Důvodovou zprávu naleznete na webových stránkách Poslanecké sněmovny: Sněmovní tisk 678/0, Poslanecká sněmovna, 8. volební období, 2017-2021; dostupné na internetových stránkách Poslanecké sněmovny České republiky <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=678&CT1=0>.

[4] Zákon č. 67/2013 Sb., kterým se upravují některé otázky související s poskytováním plnění spojených s užíváním bytů a nebytových prostorů v domě s byty, ve znění pozdějších předpisů.

[5] Stanovisko ministerstva je možné dohledat zde <https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Stanovisko-Ministerstva-financi-k-moznosti-poplatnika-vyuzit-stiznost-na-postup-platce-poplatku-za-odkladani-komunalniho-odpadu-z-nemovite-veci.pdf>.